
Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/8623-1
Saksbehandler Eirik G Evensen

Utvalg	Møtedato
Kommunestyret 2023 - 2027	30.10.2025
Formannskapet 2023 - 2027	23.10.2025

Mulig sammenslåing av Grimstad brann og redning med nabobrannvesen (ØABV og KBR)

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Kommunedirektøren bes om å foreslå for samarbeidskommunene i Østre Agder Brannvesen at muligheten for å realisere et sammenslått brannvesen mellom Østre Agder Brannvesen, Kristiansandsregionen brann og redning IKS og Grimstad brannvesen, og eventuelt ett felles brannvesen for hele Agder, utredes.
2. Grimstad kommune avventer avklaring av betalingsmodellen i de interkommunale samarbeidene i Østre Agder før saken om mulig sammenslåing med nabobrannvesen tas opp på nytt i kommunestyret.

Vedlegg

Kostnadsoverslag ved GBR inn i KBR og felles brannvesen
Kostnadsoverslag GBR inn i ØABV og felles brannvesen

Sammendrag

Sonderinger viser at Grimstad kommune vil oppnå en økonomisk gevinst ved samarbeid med andre kommuner om brann og redning. Den største gevinsten vil være ved et samarbeid mot KBR. Det kan også være en viss gevinst ved et samarbeid med ØABV, dersom Arendal kommune og samarbeidskommunene aksepterer å ta inn GBR.

Det pågår nå en prosess i Østre Agders interkommunale samarbeid der Arendal kommune som vertskommune har varslet at de vil øke den faste kostnaden som deles likt mellom kommunene i samarbeidene. Det er ikke klart hva dette vil bety for framtiden til de interkommunale samarbeidene.

Kommunedirektøren peker på muligheten for å slå sammen både ØABV, KBR og GBR, og foreslår at det tas initiativ til at dette utredes.

Bakgrunn

Det er i flere omganger de senere årene undersøkt mulighet for samarbeid eller sammenslåing av brannvesen i Agder, spesielt øst i Agder for Grimstad kommune sin del. Siste prosess ble avsluttet våren 2022. Dette var en omfattende prosess hvor det ble lagt ned et vesentlig arbeid av både Grimstad brann og redning (GBR), Østre Agder brannvesen (ØABV) samt innleid konsulenthjelp på enkelte områder. Prosessen endte med negativt utfall etter at Østre Agder samarbeidet ikke ønsket Grimstad brann og redning inn i samarbeidet med lik fordeling av kostnader. Representantskapsmøtet i Østre Agder regionråd vedtok i møte 21.01.22 at en framtidig oppbemanning i Grimstad som følge av ROS-analyse i 2022-2023 skulle betales av Grimstad kommune alene.

Det er også gjennomført et prosjekt i 2018 om felles brannvesen på Agder.

I kommunestyret 19 desember 2024 ble det vedtatt nytt politisk initiativ i denne forbindelse, hvor administrasjonen ble bedt om følgende i tekstvedtak:

«Kommunedirektør bes ta nytt initiativ til en dialog med de andre kommunene i Østre Agder samarbeidet og KBR om en mulig sammenslåing med GBV.»

Hensikten er således å undersøke de økonomiske forholdene og utarbeide estimer for hva et eventuelt utvidet samarbeid utover det vi har i dag, vil medføre for Grimstad kommune.

Administrasjonen har gått i dialog med nabobrannvesen, både KBR og ØABV. Møtet med ØABV har blitt gjennomført med ledelse fra begge brannvesen, kommunalsjefer og økonomirådgivere fra hver kommune. Fra KBR sin side er det gitt innsyn i foreliggende budsjett og økonomi-/investeringsplan, samt en synliggjøring av fremtidig utvikling som berører kostnadsbildet. Dette er lagt til grunn for angivelse av et kostnadsestimat for Grimstad kommune. Det har blitt utarbeidet et omforent økonomisk estimat for samhandling mot ØABV og et estimat basert på fordelingsnøkkel og økonomi for KBR.

I dette arbeidet har det kun blitt sett på tallgrunnlag og ikke kvalitet eller andre effekter av samarbeid. Dette er imidlertid utførlig beskrevet i rapporter utarbeidet etter forrige prosess og er fortsatt gjeldende for et samarbeid med Østre Agder Brannvesen.

Fakta

Hensikten med arbeidet har vært å kartlegge reelle kostnader for Grimstad kommune ved et eventuelt samarbeid med nabokommuner. Det er sett på hvor forskjellige kostnader plasseres budsjettmessig i de respektive kommuner, slik at estimerte tall er justert for kostnader som Grimstad kommune blir sittende igjen med ved en eventuell sammenslåing. Eksempelvis ligger kostnader ved drift av nødmeldesentralen (110) for Grimstad kommune i brannvesenets budsjett, mens den i Arendal kommune ligger på sentralfunksjoner og ikke som en del av ØABV sitt budsjett. Tallene skal dermed gi et godt estimat for et eventuelt samarbeid.

Fra 01.12.25 er det 4 brannkonstabler i turnus i GBR. Dette er ikke i tråd med GBRs kartlagte risiko, hvor det er ønskelig med enda ett årsverk på forebyggende avdeling og en femtemann på vaktlaget. Dette ligger ikke inne på fremtidige budsjetter. Hvis brannvesenet blir organisert og dimensjonert i forhold GBRs kartlagte risiko vil årlig kostnad øke.

Prosessen viser at Grimstad kommune kan redusere utgifter til drift av brannvesen i egen

kommune ved samarbeid med disse estimatene:

Samarbeid KBR: 1 850 000 kroner

Samarbeid ØABV: 700 000 kroner

Det hviler usikkerhet rundt tallene. Det fremstår som mer gunstig økonomisk med samarbeid med KBR. Det foreligger imidlertid en investeringsplan i selskapet som viser en reduisering av gevinst for Grimstad kommune de kommende årene. Det fremstår likevel som sannsynlig at det vil være vesentlig større gevinst enn ved et samarbeid med ØABV.

Det kan være rom for reduksjon av lederstillinger ved en sammenslåing, men dette må utredes nærmere i ny felles risiko og sårbarhetsanalyse. Erfaringer fra sammenslåinger viser at mellomledernivået kan øke ved større enheter.

En eventuell samarbeidsprosess mot vest må løftes opp og behandles av KBR sitt styre og representantskap før en eventuell utredning kan starte opp. Og det er eierkommunene i samarbeidet KBR som må fatte vedtak om en eventuell utvidelse. Det er kjent at flere tilliggende kommuner til KBR har luftet tanken om samarbeid inn mot KBR. Brannsjefen i KBR løftet opp dette temaet i et eierskapsmøte tidligere i år og skisserte der tre tilnærminger:

1. *«Fortsette som i dag, et brannvesen med 4 eiere.*
2. *Ta stilling til enkelthenvendelser fra nabobrannvesen som ønsker å utrede et samarbeid med KBR.*
3. *Ta stilling til om man skal lufte et samarbeid innenfor Agder, alternativt ta stilling til andre som kan foreslå et samarbeid innenfor Agder (det kan også komme).»*

Grimstad kommune har i dag et etablert samarbeid i øst gjennom Østre Agder regionråd og en rekke interkommunale tjenester innenfor flere områder, eksempelvis felles IKT-tjenester, noe vi ikke deler med KBR. Det må også påpekes at Kristiansandsregionen drives som et interkommunalt selskap og Østre Agder drives etter vertskommunemodell. De ulike modellene har forskjellige fordeler og ulemper. Dersom Grimstad kommune ønsker å gå nærmere inn i prosesser med de ulike samarbeidene er det naturlig å sammenligne alle fordeler og ulemper i mer detalj.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Proessen viser at det kan være økonomisk fordelaktig for Grimstad kommune å samarbeide tettere med nabobrannvesen. Rent administrativt er det sannsynlig at svekket nærhet til egen kommune og tverrfaglige prosesser vil kunne bli skadelidende. Dette fordi ledelsesnivået, uavhengig om det skulle bli øst eller vest, mest sannsynlig ikke blir lagt til Grimstad kommune.

GBR har i dag utstrakt samarbeid med resten av Grimstad kommunes organisasjon på mange plan og på forskjellige arenaer. Dette er alt i fra opplæring av helsepersonell til nærhet til kommunens ledergruppe og som del av kriseberedskapen. En organisering i en vertskommune eller i et større IKS vil endre dette samarbeidet. Fremtidig organisering i et slikt samarbeid vil innebære usikkerheter, men fravær av lokal ledelse vil uansett påvirke brannvesenets bidrag inn mot kommunens ledergruppe og samfunnsberedskapsarbeid.

Økonomien til den samarbeidspartneren som eventuelt inngås avtaler med må også vurderes, da disse skal drifte tjenesten på vegne av Grimstad kommune. KBR som et interkommunalt selskap fremstår godt drevet og med god kostnadsoversikt, mens ØABV som drevet av Arendal kommune som vertskommune har stadig strammere økonomiske rammer. KBR har også, gjennom IKS-

modellen, et tydelig bilde av eget kostnadsnivå på kjøp av administrative tjenester mv gjennom eierkommuner, noe som kan være mer uklart gjennom en vertskommunemodell.

Vurderinger

De foreløpige utredningene viser økonomiske fordeler ved at GBR inngår i et regionalt samarbeid. Et samarbeid med KRB er økonomisk mer gunstig enn et samarbeid med ØABV.

Kommunedirektøren mener at et større samarbeid på Agder (type Agder brannvesen) vil gi de største effektene økonomisk for kommunene. Det er imidlertid uklart om et storsamarbeid per nå er tilstrekkelig modent i de forskjellige kommunene på Agder. Det kan være gunstig at et slikt initiativ kommer fra et flere enn Grimstad alene. Kommunedirektøren foreslår at Grimstad kommune tar et initiativ overfor samarbeidskommunene i Østre Agder om at det tas initiativ til at et slikt storsamarbeid på Agder utredes.

Ved dagens struktur kan Grimstad brann og redning nyttiggjøre seg nabobrannvesens ressurser uavhengig av kommunegrenser. Dette er nedfelt i gjensidig bistandsavtale brannsjefene på Agder etablerte i 2009. En formell sammenslåing av brannvesen vil med andre ord ikke gi økt ressurstilgang, men fremstå som i dag, men sannsynligvis med færre ledere.

Gevinster ved sammenslåinger av brannvesen ligger først og fremst i mindre brannvesen hvor lederstillinger ikke er heltidsstillinger og hvor beredskap i stor grad er løst ved deltidsmannskaper. Ved å samhandle med andre vil man dermed kunne oppnå hele stillinger som gir faglige gevinster. For GBR sin del vil dette ikke være tilfelle, da brannvesenet er dimensjonert med heltidsstillinger i ledelsen og kasernert beredskapsstyrke.

En sammenslåing kan medføre at det vil bli færre lederstillinger og i praksis sannsynlig færre i reservestyrken. Dette grunnet at det er her mye av innsparingspotensialet finnes. Ved et eventuelt samarbeid må sårbarheten gjennomgås for å avklare at den nye driftsformen ikke blir mindre robust enn dagens ordning.

Det er etablert et utstrakt samarbeid med våre nabobrannvesen. På overordnet administrativt nivå deles mye igjennom jevnlig felles ledermøter for ledere i brannvesen på Agder. Det er samordning av lovforvaltning på forebyggende avdeling. Det er også samarbeid med deling av beredskapsressurser som dykking, tauredning, spisskompetanse gassflasker, IUA (Interkommunalt Utvalg Akuttforurensing), samhandlingsøvelser som PLIVO (Pågående Livstruende Vold) og LRS (Lokal Rednings Sentral) øvelser, godkjente instruktører innenfor flere emnefelt mv.

En sammenslåing kan medføre svekket lokal tilstedeværelse og det vil bli redusert politisk styring over brannvernet i egen kommune uavhengig av driftsform.

Grimstad kommune er del av Østre Agder interkommunale politiske råd, og deltar i dag i en rekke interkommunale samarbeid i Østre Agder. Beslutningen om deltakelse i et brannsamarbeid må ses i sammenheng med Grimstads strategiske posisjon. Det er ikke ønskelig at enkeltkommuner «shopper» deltakelse i ulike interkommunale samarbeid, da det vil svekke regionen i stedet for å styrke den.

For tiden pågår det en prosess i Østre Agders interkommunale samarbeid der Arendal kommune

som vertskommune for samarbeidene har varslet at de vil øke den faste kostnaden som deles likt mellom kommunene. Det er ikke klart om dette vil bli akseptert av de øvrige samarbeidskommunene i Østre Agder, og det er derfor heller ikke klart hva dette vil bety for framtiden til de interkommunale samarbeidene. Kommunedirektøren anbefaler på nåværende tidspunkt at saken om samarbeid med andre brannvesen avventer beslutning inntil dette er avklart.

Alternative løsninger

1. Når det gjelder samfunnsoppdraget som brannvesenet skal levere, er Grimstad brann og redning tilstrekkelig stort til å levere dette på en god måte som selvstendig brannvesen. Det betyr imidlertid at økonomisk gevinst ved sammenslåing ikke kan realiseres, og at behovet for økonomiske besparelser vil bli høyere innenfor andre tjenester i kommunen
2. Ett brannvesen på Agder. Dette vil kreve en større utredning som vil ta tid, men det kan være den beste løsningen dersom den får tilstrekkelig tilslutning.

Konklusjon

Arbeidene viser at det er økonomisk gevinst å hente på et samarbeid, men at denne vil variere utfra størrelse og driftsform. For størst mulig gevinstrealisering fremstår det i disse foreløpige utredningene som at ett Agder brannvesen vil gi den største effekten. Kommunedirektøren foreslår at Grimstad kommune tar initiativ til en utredning av dette.

Kommunedirektøren foreslår også at en beslutning avventer at konsekvensene av en pågående prosess om betalingsmodell i de interkommunale samarbeidene i Østre Agder blir avklart.